

EXAMENBOEK LEERLINGEN

VSO ODYZEE COLLEGE

Onderdeel van

**STAATSEXAMENS VMBO GTL
2023**

Inhoud

Voorwoord.....	3
Belangrijke data	4
Basisinformatie	5
Toegestane hulpmiddelen	5
Aanwijzingen voor de examens	6
Examenreglement	6
Belangrijke regels.....	6
Tijdens en na het examen	6
Internetsites met informatie	7
Checklist examendocumenten	7
Aanwijzingen voor de mondelinge college-examens	7
Zo maak je slim je schriftelijke examen: 13 tips	8
Vakinformatie	9
Rekenen	9
Maatschappijleer	9
Profielwerkstuk	10
Nederlands.....	11
Engels.....	13
Wiskunde	16
Natuur- en scheikunde I - Natuurkunde	17
Natuur- en scheikunde II - Scheikunde	18
Biologie	19
Economie	21
Aardrijkskunde	23
Geschiedenis	24
Examenuitslag en diplomering	25
Uitslagbepaling.....	25
Herkansingen	25
Diploma-uitreiking.....	25
Aantekeningen	27

Voorwoord

Kloetinge, januari 2023

Beste staatsexamenkandidaat vmbo-tl,

In mei 2023 beginnen jullie met de centraal schriftelijke examens. Een aantal zaken willen wij nu al onder je aandacht brengen.

Hierbij ontvang je het examenboekje 2023 met alle informatie betreffende de komende examens.

Wij hopen met dit boekje een bijdrage te leveren aan een succesvolle afronding van jouw studie op Odyzee.

Veel plezier en heel veel succes!

Marjolein Agterhuis, Sjors van Heesch, Yaël Saaman
mentoren vmbo-t 4 Middelburg en Kloetinge

Rob Landa
directeur OdyZee

Jeroen Nouwens en Stephanie de Bruijn
adjunct-directeuren OdyZee College

Hans Grochla, Els Grootjans, Mechteld Sauer, Yaël Saaman
namens de examencommissie OdyZee College

Els Grootjans, Mechteld Sauer, Renata Vereecken, Hans Grochla, Ine Janssens,
Femke Gardien, Wouter van der Pijl, Marjolein Agterhuis, Sjors van Heesch, Menno
Stoffer, Suzanne Noordmans, Jennifer de Vos, Yaël Saaman
leerkrachten vmbo-t 4 Middelburg en Kloetinge

Examenlocatie:

OdyZee College
Oostmolenweg 81
4481 PM, Kloetinge
0113 267 900

Belangrijke data

Schriftelijk oefenexamen 30 maart 2023
Mondeling oefenexamen 15 juni 2023
Meivakantie 24 april t/m 5 mei 2023

Op maandag 8 mei 2023 worden de leerlingen niet op school verwacht.

Examenrooster vmbo gfl *de tijden zijn exclusief ½ uur verlenging		
dinsdag 9 mei 2023	13:30 – 15:00	Engels schrijfvaardigheid
donderdag 11 mei 2023	09:00 – 10:30	Maatschappijleer
donderdag 11 mei 2023	13:30 – 15:30	Engels
vrijdag 12 mei 2023	13:30 – 15:30	Natuur- en scheikunde 1
maandag 15 mei 2023	13:30 – 15:30	Wiskunde
dinsdag 16 mei 2023	09:00 – 11:00	Geschiedenis
woensdag 17 mei 2023	13:30 – 15:30	Economie
maandag 22 mei 2023	13:30 – 15:30	Aardrijkskunde
dinsdag 23 mei 2023	13:30 – 15:30	Nederlands
woensdag 24 mei 2023	13:30 – 15:30	Biologie
donderdag 25 mei 2023	13:30 – 15:30	Natuur- en scheikunde 2

Tweede tijdvak schriftelijke examens 19 juni t/m 22 juni 2023
Derde tijdvak schriftelijke examens 7 augustus t/m 19 augustus 2023
Herkansing mondelinge examens wordt later bekend gemaakt

Laatste lesperiode dinsdag 30 mei t/m donderdag 6 juli 2023

Tijdens de laatste lesperiode bereiden de leerlingen zich voor op de mondelinge examens. De leerlingen zijn na 12:05 vrij om te leren, tenzij andere (persoonlijke) afspraken zijn gemaakt.

Mondelinge examens zaterdag 8 juli, maandag 10 juli, dinsdag 11 juli, woensdag 12 juli 2023

Op vrijdag 7 juli 2023 worden de leerlingen niet op school verwacht.

Diploma-uitreiking woensdagavond 12 juli 2023

Basisinformatie

Toegestane hulpmiddelen

vak	centraal examen	schriftelijk college-examen	mondeling college-examen
alle vakken	basispakket, bestaande uit: <ul style="list-style-type: none"> - schrijfmateriaal - tekenpotlood - blauw en rood kleurpotlood - liniaal met millimeterverdeling - passer - geometrische driehoek - vlakgum - elektronisch rekenapparaat ook zijn hulpmiddelen toegestaan die geen relatie hebben met de exameneisen maar wel functioneel kunnen zijn zoals: nietmachine, markeerstift, puntenslijper, leesliniaal (loep)	basispakket, bestaande uit: <ul style="list-style-type: none"> - schrijfmateriaal - tekenpotlood - blauw en rood kleurpotlood - liniaal met millimeterverdeling - passer - geometrische driehoek - vlakgum - elektronisch rekenapparaat ook zijn hulpmiddelen toegestaan die geen relatie hebben met de exameneisen maar wel functioneel kunnen zijn zoals: nietmachine, markeerstift, puntenslijper, leesliniaal (loep)	basispakket, bestaande uit: <ul style="list-style-type: none"> - schrijfmateriaal - tekenpotlood - blauw en rood kleurpotlood - liniaal met millimeterverdeling - passer - geometrische driehoek - vlakgum - elektronisch rekenapparaat ook zijn hulpmiddelen toegestaan die geen relatie hebben met de exameneisen maar wel functioneel kunnen zijn zoals: nietmachine, markeerstift, puntenslijper, leesliniaal (loep)
alle schriftelijke examens	Eendelig verklarend woordenboek Nederlands óf woordenboek(en) Nederlands-thuis taal/thuis taal-Nederlands	Eendelig verklarend woordenboek Nederlands óf woordenboek(en) Nederlands-thuis taal/thuis taal-Nederlands	Eendelig verklarend woordenboek Nederlands óf woordenboek(en) Nederlands-thuis taal/thuis taal-Nederlands
aardrijkskunde			atlas
moderne vreemde talen (Engels, Spaans)	woordenboek naar en van de doeltaal; bij Engels daarnaast ook woordenboek Engels-Engels	woordenboek naar en van de doeltaal; bij Engels daarnaast ook woordenboek Engels-Engels	<i>in het voorbereidingslokaal:</i> woordenboek naar en van de doeltaal; bij Engels daarnaast ook woordenboek Engels-Engels
nask 1, nask 2	Binas vmbo-kgt, informatieboek voor nask 1 en nask 2 (2 ^e editie, ISBN 978.90.01.80069.7)		Binas vmbo-kgt, informatieboek voor nask 1 en nask 2 (2 ^e editie, ISBN 978.90.01.80069.7)

De kandidaat dient zelf bovenstaande hulpmiddelen mee te nemen naar het examen.

Let op! Neem ook je identiteitsbewijs mee naar ieder examen.

Aanwijzingen voor de examens

Examenreglement

Voor het volledige examenreglement, zie: [Eindexamen vmbo | Eindexamens voortgezet onderwijs | Rijksoverheid.nl](#)

Belangrijke regels

- Zorg dat je steeds 30 minuten vóór je examen begint op school bent.
- Zorg dat je bij elk examen je ID-bewijs of paspoort bij je hebt.
- De kandidaten mogen tijdens het examen het eerste uur en het laatste kwartier het lokaal niet verlaten.
- Tassen, jassen en communicatiemiddelen, geluidsdragers (zoals bijvoorbeeld mobiele telefoon e.d.) en smartwatches mogen niet meegenomen worden in de examenzaal (mobiele telefoons mogen dus ook niet op stil of uit in je broekzak zitten).
- Etais niet op tafel leggen, maar op de grond.
- Het gebruik van correctielak of -lint (denk aan tipp-ex) is **niet** toegestaan.
- Je schrijft met een blauw schrijvende pen en je tekent met een tekenpotlood en liniaal of geodriehoek.

Tijdens en na het examen

- Vul de vereiste gegevens (naam en examennummer) in, begin daarna aan je examen. Ook op een tweede, derde, etc. blad moet je deze gegevens invullen.
- Als een kandidaat met zijn werk klaar denkt te zijn, mag hij pas na toestemming van een toezichthoudende surveillant vertrekken.
- In de gangen mag, indien men voortijdig vertrekt, geen onnodig en voor anderen storend lawaai worden gemaakt. Als je klaar bent, vertrek je dus zo stil mogelijk uit de zaal.
- Gedurende het laatste kwartier van elke examenzitting mag geen kandidaat meer vertrekken. Wie dan klaar is met het werk, wacht tot het einde.
- Een aantal vakken heeft CE-opgaven met open vragen en meerkeuzevragen. De antwoorden van zowel de open als de meerkeuzevragen worden door de kandidaat gewoon op papier gegeven. Bij meerkeuzevragen schrijft de kandidaat het nummer van de vraag op, gevolgd door de hoofdletter die bij het gekozen antwoord hoort. Tenzij er een uitwerkbijlage is, waarop de antwoorden omcirkeld kunnen worden.

Internetsites met informatie

- www.examenblad.nl
Dit is de officiële website over examens voor examensecretarissen en docenten in het voortgezet onderwijs. Hier staat alle wettelijke informatie over de examens overzichtelijk per jaar geordend. Je vindt hier ook oude examens.
- www.examen.nl
Op deze site staat in begrijpelijke taal wat je moet leren voor je examen. Je kunt tot één uur voor je examen per e-mail vragen stellen aan het forum van vakdocenten.
- www.examenklacht.nl
Op deze site van het LAKS vind je, op de dag van je examen, de goede antwoorden, nieuws over de examens en het wel en wee van andere examenkandidaten. Je kunt hier klachten indienen over problemen, verstoringen en fouten in en rond de examens.
- www.cito.nl
Cito maakt examens in opdracht van het College voor Examens (CvE). Je kunt hier oefenexamens downloaden van voorgaande jaren. Klik onder 'Examenkandidaten' op 'Centrale examens' en daarna op 'Schriftelijke en praktische examens havo'. Je vindt hier meteen ook de antwoordbladen én de normering van de oude examens.

Checklist examendocumenten

Checklist van in te leveren examenstukken ten behoeve van de mondelinge college-examens. De eisen waar deze stukken aan moeten voldoen staan in de vakinformatie.

Vak	Onderdeel	Gedaan
Nederlands	Leeslijst	
Engels	Leeslijst	
	Presentatie	
PWS	Werkstuk	
	Presentatie	

Aanwijzingen voor de mondelinge college-examens

Het rooster voor de mondelinge examens krijg je ongeveer twee á drie weken voor het mondelinge examen van je mentor. De weken tussen de centrale examens en de mondelinge examens besteden we op school aan het oefenen voor de mondelinge examens en het presenteren. Alle examenkandidaten moeten een half uur voor aanvang van het examen aanwezig zijn op school. Voor de meeste examens geldt ook een voorbereidingstijd. Dit is ook in het rooster opgenomen. De examenkandidaten worden in de aula ontvangen. Hier kunnen ze ook verblijven tussen de examens door. Er worden meestal meerdere vakken per dag geëxamineerd.

Zo maak je slim je schriftelijke examen: 13 tips

1. LEES GOED

Lees de vragen goed en houd je aan de instructies. Dus, als er staat: geef twee voorbeelden, geef er dan twee en niet meer.

2. LEES ALLEEN WAT JE ECHT NODIG HEBT

Probeer bij elke vraag zo snel mogelijk te bekijken wat je moet doen. Bekijk daarna pas de informatie, teksten en afbeeldingen die je ook echt nodig hebt. Als je al de informatie eerst gaat lezen, kost dat te veel tijd.

3. SCHRIJF NETJES

Zorg ervoor dat je goed leesbaar schrijft, onleesbaar werk wordt niet nagekeken.

4. GEEF DE BEREKENING OF VERKLARING

Als er om een berekening of verklaring wordt gevraagd, geef die dan ook. Je krijgt geen punten voor alléén het goede antwoord.

5. BLIJF NADENKEN

Maak het jezelf niet te makkelijk tijdens je examen. Denk niet: dat antwoord zal wel goed zijn. Blijf nadenken en reken/lees je antwoorden na.

6. TWIJFEL NIET TE LANG

Als je tijdens je examen iets niet weet of kunt, twijfel dat niet te lang en ga verder met de volgende vraag. Je kunt altijd terug naar de vraag die je hebt overgeslagen.

7. BEDENK ÉÉRST HET ANTWOORD

Bedenk bij een meerkeuzevraag eerst zelf het antwoord en bekijk dan of dit bij de keuzemogelijkheden staat.

8. VUL ALTIJD IETS IN

Weet je het antwoord niet of niet zeker bij een meerkeuzevraag? Vul toch altijd iets in. Misschien gok je goed.

9. GEBUIK HOOFDLETTERS EN INTERPUNCTIE

Schrijf je de antwoorden op papier? Gebruik bij meerkeuzevragen hoofdletters. Begin daarnaast je zinnen met hoofdletters en maak goed gebruik van leestekens, zodat de antwoorden prettig leesbaar zijn.

10. KIJK HOEVEEL PUNTEN JE KUNT KRIJGEN

Dreig je in tijdnood te koen, maak dan eerst de opgaven die veel punten opleveren. Houd wel je verstand erbij: twee korte vragen met elk 2 punten kunnen minder tijd vragen dan een lange vraag met 4 punten.

11. MAAK DE LAATSTE VRAAG

Onthoud: de laatste vraag is meestal niet de lastigste. Het zou jammer zijn als je daar niet aan toe komt en zo makkelijk te scoren punten mist.

12. LEVER IN OP VOLGORDE

Moet je antwoorden op papier inleveren? Doe dit dan op volgorde, dan weet je ook zeker dat je alles inlevert. Lukt dit niet, geeft dat dan duidelijk aan.

13. BEANTWOORD ÁLLE VRAGEN

Ook als je het niet zeker weet. Liever goed gegokt dan zéker fout.

Controleer aan het eind zorgvuldig of je alles hebt gemaakt en lees je gegeven antwoorden nog eens door.

Vakinformatie

Rekenen

De rekentoets wordt niet meer afgenomen en ook niet meer op het diploma vermeld. Leerlingen die de rekentoets al hebben gehaald kunnen zelf het certificaat bewaren. Het vak rekenen wordt geïntegreerd in het vak wiskunde. Leerlingen die op OdyZee de certificaat rekentoets hebben gehaald krijgen een apart (OdyZee) certificaat bij hun diploma.

Maatschappijleer

Het examen bestaat uit een college-examen. Het college-examen kent een schriftelijk en een mondeling examen. Dit schriftelijk examen werd in 2019 voor het eerst afgenomen.

Schriftelijk college-examen

Het schriftelijk college-examen duurt 90 minuten en wordt afgenomen in mei. Je krijgt dan vragen over de examenstof: het boek maatschappijleer (vooral hoofdstuk 1 t/m 4) en de uitgebreide samenvatting die je krijgt van je vakdocent. Alle informatie over de examenstof vind je op de site van DUO, zie de blauwe link.

Mondeling college-examen

Het mondeling college-examen duurt 25 minuten en wordt afgenomen aan het eind van het schooljaar. In de weken voor het mondeling examen worden er casussen behandeld in de klas waar tijdens het mondeling examen naar wordt gevraagd. Er zijn in totaal 5 casussen, de leerling mag zelf 1 casus uitkiezen, de examinator kiest een andere casus uit.

Daarnaast krijg je tijdens het mondeling examen ook vragen over de examenstof. Het is belangrijk dat je een beargumenteerd antwoord kunt geven op inhoudelijke vragen.

Vakinformatie en casussen

Via de volgende link kom je bij de lesstof die geleerd moet worden, vakinformatie en bij de casussen.

<https://duo.nl/images/maatschappijleer-gemeenschappelijk-deel-vmbo-tl-gl-2023-a.pdf>

Hier staat ook beschreven hoe het eindcijfer wordt berekend.

Volg het nieuws dus in grote lijnen. Daar zal ook in de lessen tijd voor vrij gemaakt worden. Je ontvangt van je docent ook nog een samenvatting van de belangrijkste hoofdstukken uit je boek.

GERUCHT

**HET VOLGENDE
EXAMEN
MAATSCHAPPIJLEER
BESTAAT UIT
LEVENSVRAGEN**

Loesje

Profielwerkstuk

Het profielwerkstuk wordt getoetst door middel van een college-examen, dat mondeling wordt afgenomen. Het examen duurt 25 minuten.

Om een volledig diploma te kunnen behalen, moet een profielwerkstuk gemaakt worden. Het profielwerkstuk moet worden afgerond met een 'voldoende' of 'goed'.

Voor het profielwerkstuk wordt een onderwerp gekozen dat betrekking heeft op minimaal één vak uit je gekozen profiel (Techniek of Economie).

Voor het maken van het profielwerkstuk wordt onderzoek gedaan (bijvoorbeeld praktijkonderzoek of literatuuronderzoek). De gevonden informatie wordt volgens de eisen van DUO in het profielwerkstuk verwerkt. Voor uitgebreide informatie, zie <https://duo.nl/images/profielwerkstuk-vmbo-tlgl-2023.pdf>

Tijdens het mondeling examen maak je gebruik van een PowerPointpresentatie om je profielwerkstuk te presenteren. Bij de beoordeling van de presentatie en de aanvullende vragen die de examinatoren daarna aan je stellen, wordt onder meer gelet op:

- een logische en heldere ordening van de beeldelementen (tekst, afbeeldingen, grafieken e.d.)
- een zorgvuldige afwerking van het presentatiemateriaal
- dat je je voldoende in het onderwerp hebt verdiept door gebruik te maken van de kennis die je hebt opgedaan door het in voldoende mate bestuderen van het profielvak waar het onderwerp verband mee houdt
- dat de inhoud van het werkstuk voldoet aan de criteria van DUO
- dat je vragen n.a.v. het werkstuk en/of de presentatie in voldoende mate kunt beantwoorden

**HEB IK EEN
SPREEKBEURT
GEHOUDEN
OVER DIABETES**

**KOMEN ZE LATER
VRAGEN WAT
SUIKERZIEKTE IS**

Loesje

www.loesje.nl

6801 BA Arnhem

Postbus 1045

Nederlands

Het staatsexamen Nederlandse taal vmbo tl-gl heeft twee onderdelen: een centraal examen en een mondeling college-examen.

Centraal schriftelijk examen

Het centraal schriftelijk examen Nederlandse taal is een schriftelijk examen. Het gaat over lees- en schrijfvaardigheid. Het examen duurt 120 minuten, zonder de extra 30 minuten die leerlingen van OdyZee krijgen. De volgende onderdelen komen aan bod:

- Je leest teksten waarover je meerkeuzevragen en open vragen moet beantwoorden
- Je leest een advertentie en beantwoordt vragen naar beeld en opmaak
- Je leest een situatiebeschrijving en daarover maak je een schrijfo opdracht passend bij de situatie. De vorm (bijvoorbeeld een zakelijke brief, zakelijke e-mail of artikel) staat in de opdracht vermeld.

Mondelinge college-examen

In het mondeling college-examen worden basisvaardigheden, mondelinge taalvaardigheid en literatuur getoetst. Dit examen duurt in totaal 25 minuten exclusief voorbereidingstijd.

Het mondelinge college-examen bestaat uit twee onderdelen:

- Je voert een gesprek naar aanleiding van een casus
- Je voert een gesprek naar aanleiding van je leeslijst

Voorafgaand aan het mondeling college-examen krijg je in het voorbereidingslokaal 20 minuten de tijd om een casus (een artikel) te lezen en je voor te bereiden op vragen hierover. Het zijn teksten uit kranten of tijdschriften, artikelen die in 2017 en latere jaren zijn geschreven. Je kunt tijdens de voorbereiding bij het artikel aantekeningen maken en deze mogen tijdens het mondeling examen worden gebruikt. In het voorbereidingslokaal is het niet toegestaan om vragen te stellen aan de medewerker over de casus.

Over de casus wordt een gesprek gevoerd. Hierbij worden vragen gesteld over de inhoud van de casus, de tekststructuur en begrippen die tot de tekst behoren. Er wordt van je verwacht dat je de gestelde vragen begrijpt, daarop reageert en actief deelneemt aan het gesprek. Doel van het gesprek is vast te stellen dat je de geleerde theorie beheerst en kunt toepassen op de tekst. Je kunt onder andere vragen verwachten over tekstdoelen, tekstsoorten, tekstopbouw, tekstverband, verwijswaarden, signaalwoorden, woordbetekenis en stijlmiddelen.

In het gesprek over de gelezen boeken kunnen vragen gesteld worden over genre, thema, plaats, ruimte, tijd, perspectief, onderwerp, opbouw, verhaallijn, personen, inhoud en eigen mening. Indien je kiest voor een gedichtenbundel, kunnen er vragen gesteld worden over de vorm (rijm, enzovoorts) en inhoud (beeldspraak en betekenis).

Onder deze link staan de eisen van de leeslijst en vind je uitgebreide informatie over het examen Nederlands: <https://duo.nl/images/nederlandse-taal-vmbo-tl-gl-2023-1.pdf>

VAN MIJN LERAAR NEDERLANDS MAG IK IN DE LES DROMEN

ALS IK ER METEEN POËZIE VAN MAAK

Loesje

Postbus 1045
6801 BA Arnhem www.loesje.nl

Engels

Het staatsexamen Engelse taal vmbo TL-GL bestaat uit een centraal examen en een college-examen. Het college-examen heeft twee onderdelen: een schriftelijk college-examen en een mondeling college-examen.

Het centraal examen

Het centraal examen Engels vmbo tl-gl is een schriftelijk examen. Je krijgt teksten te lezen waarover je vragen moet beantwoorden. Er zijn meerkeuzevragen en open vragen. Beantwoord een open vraag altijd in het Nederlands, behalve als het anders is aangegeven.

Het centraal examen is een schriftelijk examen en duurt 120 minuten. Onze leerlingen krijgen altijd 30 minuten extra tijd.

Je mag een woordenboek Nederlands-Engels, Engels-Nederlands, en Engels-Engels gebruiken.

Het college-examen

Het college-examen bestaat uit twee onderdelen

1. De schriftelijke toets:

Het schriftelijk college-examen toetst schrijfvaardigheid.

Voorbeelden van opdrachten in dit onderdeel zijn:

- het schrijven van een eenvoudige persoonlijke e-mail
- een blogbijdrage
- eenvoudige notities en boodschappen of het invullen van een formulier.

Ook hier mag je weer een woordenboek gebruiken: N-E, E-N en E-E.

Bij de beoordeling van de schrijfo opdracht wordt gelet op:

Je kunt schriftelijk in het Engels:

- voldoende communiceren met andere Engels sprekers
- informatie vragen en geven
- je mening en gevoelens uiten en vragen naar die van anderen
- zaken, personen en situaties beschrijven
- standpunten en argumenten bespreken
- informatie gebruiken uit gegeven bronnen
- op een goede manier informatie uit een woordenboek gebruiken.

Opdracht: schrijven van een tekst

Tijdsduur: 90 minuten

Deelcijfer: a

De schriftelijke toets wordt afgenomen in de periode van het centraal examen of één dag daaraan voorafgaand.

2. Het mondeling examen:

In het mondeling college-examen worden getoetst:

- spreek- en gespreksvaardigheid
- kijk- en luistervaardigheid
- literatuur

Dit examen bestaat uit drie onderdelen:

- een presentatie
- een gesprek over een casus
- een gesprek over literatuur

Het mondeling college-examen (exclusief de voorbereiding van de casus) duurt in totaal 25 minuten en zal zijn in de laatste week voor de zomervakantie.

Vorbereiding casus

Voorafgaand aan het mondeling college-examen krijg je 20 minuten tijd om je gesprek voor te bereiden aan de hand van een casus (een tekst en/of afbeelding) die je in het voorbereidingslokaal ontvangt. Onderwerpen van casussen zijn bijvoorbeeld: praktische zaken uit het dagelijks leven, actuele zaken of een beroep. Je mag aantekeningen maken. Deze aantekeningen mag je bij het gesprek als hulpmiddel gebruiken.

2.1 Presentation

Het mondeling college-examen begint met jouw posterpresentatie. Je houdt de presentatie in het Engels. Na afloop kan de examinerator enkele vragen over jouw onderwerp stellen.

- De presentatie met eventuele vragen zal maximaal 5 minuten duren (3 tot 4 minuten presenteren en 1 minuut vragen).
- Onderwerp Je bent vrij in de keuze van het onderwerp.
  - Je kunt bijvoorbeeld jezelf presenteren (studie, hobby, toekomstplannen, familie...), maar ook kiezen voor een presentatie over een onderwerp waarin je geïnteresseerd bent (een sport, een muzikant, een stad...).
- Op je PowerPoint dia (mag maar 1 dia zijn) staan:
  - een titel
  - illustraties
  - weinig tekst (maximaal 10 trefwoorden).
- Je mag geen aantekeningen gebruiken.
- Beoordeling De presentatie wordt beoordeeld op inhoud, taalgebruik, de beantwoording van eventuele vragen en algemene presentatievaardigheden

2.2 Gesprek over een casus

Daarna voer je een gesprek in het Engels (10 minuten) over de casus die bestudeerd is in het voorbereidingslokaal. Kennis van land en samenleving kan hierbij ter sprake komen. Er wordt van je verwacht dat je de gestelde vragen begrijpt, daarop reageert en actief deelneemt aan het gesprek. De examineratoren kunnen je vragen om een stukje tekst voor te lezen: de uitspraak kan dan worden betrokken bij de beoordeling van gespreksvaardigheid. Het onderdeel luistervaardigheid wordt beoordeeld tijdens het gesprek.

2.3 Gesprek over literatuur

In het derde deel van het mondeling college-examen wordt jouw kennis van de literatuur getoetst aan de hand van de ingestuurde lijst met gelezen werken. De bespreking duurt 10 minuten. Bij dit deel van het examen mag je kiezen of je het gesprek in het Engels of in het Nederlands wilt doen. Als je kiest voor afname in het Engels, worden de vragen in het Engels gesteld en moeten alle antwoorden ook in het Engels gegeven worden. Wanneer gekozen wordt voor afname in de

Nederlandse taal wordt ook onderzocht of relevante kernbegrippen/sleutelwoorden in het Engels bekend zijn.

De nadruk bij de gelezen werken ligt op:

- het navertellen van de inhoud van de boeken en artikelen.

Verder kan ter sprake komen:

- genre
- thema
- plaats
- ruimte en tijd
- de verhaallijn
- personen
- eigen mening.

**»ZIJN JULLIE
ER KLAAR VOOR«**

**HET HELE EXAMEN
BEGON AL MET
EEN STRIKVRAAG**

Literatuurlijst

Je moet het volgende hebben gelezen:

- drie boeken uit de keuzelijst
- één songtekst of gedicht naar keuze
- twee artikelen naar keuze; een artikel uit een krant, tijdschrift of website moet tussen 300 en 1000 woorden bevatten.

Loesje

Postbus 1045 6801 BA Arnhem www.loesje.nl

De taal van de werken moet oorspronkelijk Engels zijn: geen boek, songtekst, gedicht of artikel dat vanuit een andere taal naar het Engels is vertaald.

Welke boeken je mag lezen moet je even navragen bij je docent. Je krijgt een format voor je literatuurlijst van je docent.

Je moet je literatuuressier vóór 1 maart 2023 via SomToday hebben ingeleverd.

Berekening van het eindcijfer

Centraal examen 50%

College examen 50%

- Het eindcijfer is het gemiddelde van het cijfer voor het centraal examen en het cijfer voor het college examen.
- Eindcijfer: (cijfer centraal examen + cijfer college-examen) gedeeld door 2, afgerond op een heel getal.
- Het cijfer voor het college-examen wordt berekend door elk van de deelcijfers te vermenigvuldigen met de bijbehorende wegingsfactor, de resultaten bij elkaar op te tellen en de uitkomst vervolgens af te ronden op 1 decimaal.
- Cijfer college-examen: (0,3 keer deelcijfer a + 0,4 keer deelcijfer b + 0,3 keer deelcijfer c), afgerond op 1 decimaal

opdracht	taal	tijdsduur	deelcijfer	weging
bestuderen van de casus in het voorbereidingslokaal		20 minuten		
presentatie en gesprek naar aanleiding van de casus	Engels	5 minuten (presentatie) 10 minuten (gesprek)	deelcijfer b	weging 0,4
bespreking gelezen werken	Engels of Nederlands	10 minuten	deelcijfer c	weging 0,3

Wiskunde

Het staatsexamen wiskunde bestaat uit twee delen: Het centraal examen en het college examen.

Centraal schriftelijk examen

Het centraal examen is een schriftelijk examen en duurt 120 minuten. Onze leerlingen krijgen altijd 30 minuten extra tijd.

Je neemt het basispakket hulpmiddelen mee naar het examen, je kunt deze terugvinden in het hoofdstuk *Toegestane hulpmiddelen*.

Examenstof centraal examen

Tijdens het centraal examen worden de volgende domeinen geëxamineerd:

- Leervaardigheden in het vak wiskunde
- Algebraïsche verbanden
- Rekenen, meten en schatten
- Meetkunde
- Aanvullende eisen
- Vaardigheden in samenhang

Voor het onderdeel meetkunde, zal jij enkele oppervlakte- en inhoudsformules moeten kunnen toepassen. Jij hoeft deze formules echter niet te kennen. Alle formules worden opgesomd in één tabel in het examen.

College-examen

Het college-examen is een mondeling examen en duurt 25 minuten. Je neemt een elektronisch rekenapparaat, een geometrische driehoek en/of een windroos mee naar het college-examen. Bij het mondeling examen worden ten minste drie onderwerpen uit de mondelinge examenstof geëxamineerd.

Examenstof college-examen

Tijdens het college-examen kan, naast de domeinen van het centraal examen, uit de volgende domeinen worden geëxamineerd:

- Basisvaardigheden
- Informatieverwerking, statistiek
- Geïntegreerde wiskundige activiteiten
- Verrijksopdrachten
- Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie

Deze informatie is ook na te lezen op de site van DUO:
<https://duo.nl/images/wiskunde-vmbo-tl-gl-2023.pdf>

WISKUNDE

**ALS IK ALLES GEWOON
 NAAR BOVEN AFROND**

**KUNT U DAT DAN
 OOK DOEN**

Loesje

Natuur- en scheikunde I - Natuurkunde

Het staatsexamen natuurkunde bestaat uit twee delen: Het centraal schriftelijke examen (2 uur en 30 minuten verlenging) en het college (mondellinge) examen (25 minuten).

De examenstof wordt behandeld in leerjaar 3 en 4 en is verdeeld over zo'n 13 hoofdstukken. Elk leerjaar heeft één leerboek waarin ook een aantal checklists staan met handige tips voor onder andere practica, werkstukken, presentaties en een overzicht met formules en begrippen. Er zijn een aantal onderwerpen die zowel in de derde als in de vierde klas aan de orde komen.

Overzicht van de onderwerpen per hoofdstuk:

- Stoffen
- Licht en beeld
- Elektriciteit in huis
- Kracht en beweging
- Energie
- Weer
- Basisnatuurkunde
- Straling
- Werken met elektriciteit
- Geluid
- Veilig bewegen
- Constructies
- Beweging en energie

Van de examenkandidaat wordt ook verwacht dat hij/zij aan kan geven welke rol het vak speelt bij een vervolgopleiding en beroep. Examenkandidaten met het profiel Techniek hebben vaak een onderwerp voor hun profielwerkstuk dat aan natuurkunde/scheikunde is gerelateerd.

Aan de onderwerpen is te zien dat er ook verbanden worden gelegd met de vakken scheikunde, biologie en aardrijkskunde.

Je kunt dit ook nalezen op de site van

<https://duo.nl/images/natuur-en-scheikunde-i-vmbo-tl-gl-2023.pdf>

**EN PLOTS
GING DE LES
NATUURKUNDE
OVER**

**JE EIGEN KRACHT
ONTDEKKEN**

Loesje

Natuur- en scheikunde II - Scheikunde

Het staatsexamen scheikunde vmbo tl-gl bestaat uit een centraal examen en een college-examen. Het college-examen is een mondeling examen.

Het is belangrijk dat je naar je examen, naast je basisbenodigdheden, een Binas vmbo-kgf meeneemt.

Centraal examen

Het centraal examen duurt 120 minuten. Op het centraal examen worden de volgende domeinen getoetst:

- Leervaardigheden in het vak natuur- en scheikunde
- Mens en omgeving: verbranding
- Water, zuren en basen
- Basischemie voor vervolgopleiding en beroep
- Bouw van materie
- Productieprocessen
- Productonderzoek
- Vaardigheden in samenhang

College-examen

Het mondeling examen omvat alle (sub)domeinen uit het examenprogramma. De uitgebreide uitleg en lijst met domeinen vind je hier: <https://duo.nl/images/natuur-en-scheikunde-ii-vmbo-tl-gl-2023.pdf>

Het mondeling college-examen duurt 25 minuten. In deze tijd worden minstens 3 (sub)domeinen, ter keuze van de examinerator, uit de examenstof geëxamineerd.

**TIJDENS SCHEIKUNDE GAAN
WE DE VALENTIJSROZEN
AAN EEN VINGERAFDRUKTEST
ONDERWERPEN**

loesje@loesje.nl
www.loesje.nl

Loesje

Biologie

Het staatsexamen biologie vmbo tl-gl bestaat uit twee delen: het centraal examen (schriftelijk) en het college examen (mondeling).

Centraal schriftelijk examen

Het centraal examen is een schriftelijk examen en duurt 2 uur. Je krijgt bij ons op school altijd 30 minuten extra tijd.

Op het centraal examen worden vragen gesteld over verschillende subdomeinen:

- Leervaardigheden in het vak biologie
- Cellen staan aan de basis
- Planten en dieren en hun samenhang: de eigen omgeving verkend
- Het lichaam in stand houden: voeding en genotmiddelen, energie, transport en uitscheiding
- Reageren op prikkels
- Van generatie op generatie
- Erfelijkheid en evolutie
- Bescherming en antistoffen
- Gedrag bij mens en dier
- Vaardigheden en samenhang

Tijdens de biologielessen wordt behandeld welke lesstof je moet kennen voor het centraal examen. We behandelen de lesstof met de methode 'Biologie voor jou'. Je kunt met de licentie thuis ook inloggen op deze methode. Het hele boek is dan digitaal te lezen en alle oefeningen, inclusief examentrainers, staan daar op. Ook de lesstof van 3 vmbo-t is te vinden op de digitale licentie. Je moet namelijk alle lesstof van 3 vmbo-t **én** 4 vmbo-t kennen voor het examen.

College examen

Het college examen wordt door examinatoren mondeling afgenomen, meestal vlak voor de zomervakantie.

Tijdens het college-examen worden minimaal 3 subdomeinen bevraagd. Alle behandelde lesstof van biologie kan gevraagd worden. Tijdens het mondeling examen wordt minimaal een van deze subdomeinen bevraagd;

- Schimmels en bacteriën: nuttig en soms schadelijk
- Mensen beïnvloeden hun omgeving
- Houding, beweging en conditie
- Bescherming

Tijdens het college examen kunnen ook vragen gesteld worden over uitgevoerde practicumopdrachten en hoe je bijvoorbeeld een onderzoek op zou zetten. In de biologielessen wordt behandeld welke lesstof je moet kennen voor het college examen. In de klas oefenen we door mondelinge examens na te spelen.

Tijdens het college examen maken examinatoren vaak gebruik van afbeeldingen, modellen en natuurlijke materialen (zoals bloemen) om de lesstof te bevragen.

Zorg ervoor dat je tijdens het mondeling en schriftelijk examen de toegestane hulpmiddelen meeneemt! Voor het vak biologie neem je het basispakket mee naar het mondeling en schriftelijk examen.

Voor meer informatie kun je kijken op: <https://duo.nl/images/biologie-vmbo-tl-gl-2023.pdf>

MAAR MENEER

VOLGENS ONZE

BIOLOGIELERAAR

IS 1+1

TOCH ECHT 3

Loesje

Postbus 1045
6801 BA Arnhem www.loesje.nl

Economie

De nadruk ligt op het toepassen van wat je geleerd hebt: je moet dat kunnen in diverse situaties. Dat betekent dat je in één examenopdracht soms veel van je kennis moet aanspreken. Je moet je kennis kunnen toepassen in verschillende praktische situaties.

In de methode betekent dat ook dat ervan uitgegaan wordt dat je de stof uit vorige hoofdstukken nog beheerst. De opgedane kennis van begrippen en formules moet je dus goed beheersen.

Het examen economie bestaat uit twee delen: het centraal schriftelijk examen en het college examen (mondeling).

Het centraal schriftelijk examen

Je krijgt 120 minuten de tijd. Met verlenging zelfs 150 minuten. De examenstof voor het schriftelijk examen gaat over hoofdstuk 1 t/m 8 en bestaat uit de onderdelen:

- Consumptie
- Arbeid en productie
- Overheid en bestuur
- Internationale ontwikkelingen

N.B. Bovenstaande onderwerpen kunnen aan bod komen. Het is dus geen garantie. Denk ook aan het rekenoverzicht (achterin het boek) en de begrippen aan het eind van elk hoofdstuk.

Het college examen

De examenstof voor het mondeling examen bestaat uit alle hoofdstukken van de methode (Pincode). Denk aan de begrippen!

Dat zijn de volgende onderdelen:

- Consumptie en consumentenorganisaties
- Arbeid en bedrijfsleven
- Overheid en bestuur
- Internationale ontwikkelingen
- Natuur en milieu

N.B. Het mondeling examen telt even zwaar als het schriftelijk examen!

Bij het mondeling college-examen kies de examinerator ten minste drie exameneenheden uit de examenstof. Het is aan te raden een elektronische rekenmachine mee te nemen naar het mondeling-college examen. Dit mag geen grafische rekenmachine zijn.

Waar kan ik uitgebreide informatie vinden over onderwerpen die aan de orde kunnen komen?

Op de site van DUO: <https://duo.nl/images/economie-vmbo-tl-gl-2023.pdf>

Dat is informatie over het mondeling en schriftelijk examen. Op de site staan tips en ook oude examens waarmee je dus kunt oefenen.

Ook op www.examenblad.nl staat veel informatie. Klik HAVO aan en daarna maatschappij- vakken en economie. Bij de syllabus staat zeer uitgebreid wat je moet kunnen voor het schriftelijk examen.

Als je op de site linksboven van jaartal verandert, zijn ook van dat jaar de oude examens te zien. Ook daar kun je dus oefenen.

Tip: Gebruik de onlineversie van Pincode om te kijken waar je staat (examensprint) en om te oefenen.

IS DE CIRCULAIRE ECONOMIE AL ROND

Loesje

Aardrijkskunde

Het staatsexamen aardrijkskunde bestaat uit twee delen: Het centraal examen en het college examen.

Centraal schriftelijk examen

Het centraal examen wordt schriftelijk afgenomen en duurt ongeveer twee uur + een half uur verlenging. Voor het centraal examen moet de leerling alles weten over drie onderwerpen: 'weer en klimaat', 'water' en 'bevolking en ruimte'. Hierbij hoort een basislijst topografie die de leerlingen ook moet kennen en herkennen.

Bij het vak moet de leerling het volgende kunnen: het hanteren van vaktaal en gebruiken van aardrijkskundige werkwijzen. Denk hierbij aan het aflezen, ordenen, analyseren en conclusies trekken op basis van grafieken, bronnen/ foto's, kaarten, luchtfoto's, satellietbeelden, diagrammen en andere aardrijkskundige bronnen van informatie. Naast deze vaardigheid is het ook belangrijk dat de leerlingen een mening vormen en een goed beargumenteerd standpunt in kunnen nemen over een willekeurig aardrijkskundig onderwerp.

Mondeling college-examen

Het college-examen bestaat uit een mondeling examen van 25 minuten. Het heeft betrekking op de aangegeven exameneenheden (zie: Schema examenstof en Beschrijving examenstof in de link). Bij het mondeling examen worden ten minste drie onderwerpen, ter keuze van de examinerator, uit de examenstof geëxamineerd. Van de kandidaat wordt verwacht dat hij voldoende vaardigheden beheerst in het omgaan met een atlas. Deze vaardigheid kan worden getoetst. De leerling moet daarnaast kunnen vertellen over de onderwerpen: bronnen van energie, verschillen in welvaart, culturele en regionale verschillen. Specifiek voor Zeeland gelden deze thema's: kerncentrale Borssele/duurzame energie, krimpregio Zeeland ten opzichte van Randstad, Nederland ten opzichte van Nigeria, culturele verschillen in Nederland en culturele verschillen in de wereld.

AARDRIJKSKUNDE

Postbus 1045 6801 BA Arnhem www.loesje.nl

**WIE DROOMT ER
NOU NIET WEG**

**BIJ ZO'N
WERELDKAART**

Loesje

Zie ook: <https://duo.nl/images/aardrijkskunde-vmbo-tl-gl-2023.pdf>

Geschiedenis

Het staatsexamen geschiedenis bestaat uit twee delen: Het centraal examen en het college examen.

Centraal schriftelijk examen

Het centraal examen wordt schriftelijk afgenomen. Hiervoor krijgt de leerling tweeënehalf uur de tijd. Voor het examen moeten de leerlingen alles weten over de internationale ontwikkelingen vanaf het jaar 1900 tot en met nu. De rode draad in dit onderwerp is de internationale politiek. Het communisme in de Sovjet-Unie (1917-1941) en Indonesië als voorbeeld van dekolonisatie (1942-1949) komen in ieder geval terug op het examen. Daarnaast is er een tweede onderwerp waar de leerlingen veel over moeten weten: geschiedenis van de Nederlandse staatsinrichting (vanaf 1848).

Naast deze onderwerpen moeten leerlingen ook de historische vaardigheden beheersen. Denk hierbij aan de betrouwbaarheid en bruikbaarheid van bronnen achterhalen, formuleren van historische vragen, het inleven in het gedachtegoed van historische personen, herkennen van personen en geschiedkundige begrippen in bronnen, relatie oorzaak-gevolg en de mening van een schrijver/tekenaar herkennen en verklaren.

Mondeling college-examen

Het college examen wordt mondeling afgenomen, waarbij je een half uur vragen over geschiedenis beantwoordt. Voor het mondeling examen zijn dezelfde onderwerpen als bij het centraal examen belangrijk. De examinatoren behandelen drie onderwerpen, waarvan tenminste één onderwerp staatsinrichting van Nederland is. De andere twee onderwerpen worden door de examinatoren bepaald.

**EN ELK JAAR
KRIJGT MIJN
GESCHIEDENISDOCENT
HET WEER IETS
DRUKKER**

Loesje

Examenuitslag en diplomering

Uitslagbepaling

Wanneer ben je geslaagd?

Hieronder de belangrijkste bepalingen:

1. De kandidaat/kandidate die staatsexamen vmbo heeft afgelegd, is geslaagd indien:

- a. hij/zij voor het sectorwerkstuk de beoordeling "goed" of "voldoende" heeft behaald en
- b. het rekenkundig gemiddelde van de door hem bij het centraal examen behaalde cijfers tenminste 5,5 is en
- c. hij/zij
  - voor ten hoogste één van zijn/haar examenvakken het eindcijfer 5 heeft behaald en voor zijn overige examenvakken een 6 of hoger, of
  - voor ten hoogste één van zijn/haar examenvakken het eindcijfer 4 heeft behaald en voor zijn overige examenvakken een 6 of hoger waarbij ten minste één 7 of hoger, of
  - voor twee van zijn/haar examenvakken het eindcijfer 5 heeft behaald en voor zijn/haar overige examenvakken een 6 of hoger waarbij ten minste één 7 of hoger.
  - geen eindcijfer is 3 of lager.
  - het eindcijfer voor Nederlands een 5 of hoger is.

Volledige informatie is te vinden via onderstaande link:

[Staatsexamen vo: Uitslag – DUO](#)

Herkansingen

Als je niet geslaagd bent, zijn er twee mogelijkheden: je bent helemaal gezakt, hebt geen diploma, of je bent niet geslaagd, maar het recht op een herkansing. Herkansingen worden afgenomen in het derde tijdvak, of, zo nodig, in het vierde tijdvak.

Een kandidaat die een staatsexamen heeft afgelegd en daarvoor niet geslaagd is, mag een herkansing afleggen bestaande uit één college-examen en/of één centraal examen, niet noodzakelijkerwijs van hetzelfde vak, mits hij daardoor alsnog kan slagen. Een herkansing mag alleen worden afgelegd in vakken waarin in het lopende examenjaar staatsexamen is afgelegd. Bij de uitreiking van de cijferlijst na vaststelling van de uitslag wordt aan de kandidaat die daarvoor in aanmerking komt, een herkansingsformulier uitgereikt. De kandidaat kan, binnen de daarvoor gestelde termijn, aangeven of hij aan de herkansing wenst deel te nemen en voor welk(e) vak(ken). De gestelde termijn staat vermeld op het herkansingsformulier. Het schriftelijke gedeelte van de herexamens vindt plaats in augustus, meestal elders in het land. Het mondelinge gedeelte van de herexamens vindt meestal plaats eind augustus, begin september in Amersfoort. Uitslag is direct na het mondelinge examen.

Diploma-uitreiking

De diploma-uitreiking is in de avond van woensdag 12 juli 2023. Een uitgebreidere uitnodiging volgt t.z.t.

Success

what people think
it looks like

Success

what it really
looks like

Namens iedereen op OdyZee heel veel succes met je examens!

